

POLITIKA BOJA PROTI PODVODOM

Úvod

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky určené ako sprostredkovateľský orgán pre Program Slovensko (ďalej len „MH SR“) sa zaväzuje zachovávať vysoké právne, etické a morálne štandardy, dodržiavať zásady integrity, objektivity a čestnosti a vďaka spôsobu, akým vykonáva svoju činnosť chce byť vnímané ako **subjekt, ktorý bojuje proti podvodom a korupcii**. Tento záväzok je spoločný pre všetkých zamestnancov. Cieľom tejto politiky je podporiť kultúru, ktorá odrádza od podvodnej činnosti a uľahčiť prevenciu a odhaľovanie podvodov, ako aj tvorbu postupov, ktoré pomôžu pri vyšetrowaní podvodov a súvisiacich trestných činov a ktoré zabezpečia, že sa takéto prípady riešia včas a vhodným a zodpovedným spôsobom¹.

MH SR má v rámci jednotlivých procesov poskytovania finančných prostriedkov z verejných zdrojov zabezpečené externé a interné mechanizmy na **oznamovanie podvodov, korupčného správania, konfliktu záujmov a inej protispoločenskej činnosti**.

Vymedzenie pojmov

Pojem **podvod** sa bežne používa na opísanie širokej škály protiprávných konaní vrátane krádeží, korupcie, sprenevery, úplatkárstva, podplácania, falšovania, skresľovania, kolúzie, prania špinavých peňazí a zamlčovania dôležitých skutočností (napr. konflikt záujmov). Často sa s ním spája podvodné konanie s cieľom osobného zisku, zisku pre blízke osoby, prepojené osoby alebo tretie strany a zároveň strata pre inú stranu. **Pri rozlišovaní podvodu od nezrovnalostí zohráva kľúčovú úlohu úmysel**. Podvod nemá iba potenciálny finančný dopad, ale môže poškodiť aj povesť organizácie zodpovednej za efektívne a účinné riadenie finančných prostriedkov. Tento aspekt je mimoriadne dôležitý v prípade organizácií verejnej správy zodpovedných za efektívne a účinné riadenie fondov EÚ.

Nezrovnalosťou sa rozumie akékoľvek porušenie práva EÚ alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatňovania, vyplývajúce z konania alebo opomenutia subjektu zapojeného do riadenia fondov EÚ, dôsledkom čoho je alebo by bol negatívny dopad na rozpočet EÚ zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávneným výdavkom. Pod pojmom nezrovnalosť sa rozumie aj podozrenie z nezrovnalosti.

Pod pojmom **korupcia** sa chápe zneužitie právomoci na vlastné obohatenie.

Ku **konfliktu záujmov** dochádza vtedy, keď je ohrozený nestranný a objektívny výkon úradných funkcií z dôvodov, medzi ktoré patrí rodinný život, citový život, politická spriaznenosť alebo spriaznenosť na základe štátnej príslušnosti, ekonomický záujem alebo akýkoľvek iný spoločný záujem, napr. so žiadateľom alebo prijímateľom finančných prostriedkov z EÚ zdrojov.

Protispoločenská činnosť je konanie, ktoré je priestupkom alebo iným správnym deliktom; za inú protispoločenskú činnosť sa považuje aj také konanie, ktoré nie je priestupkom alebo iným správnym deliktom, ale pôsobí negatívne na spoločnosť.

Závažná protispoločenská činnosť:

1. trestné činy podľa § 2 písm. d) bod 1 zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 189/2023 Z. z. (ďalej len „zákon č. 54/2019 Z. z.“),
2. trestný čin, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou dva roky,

¹ Vyhlásenie o politike boja proti podvodom, spolu s postupmi na primerané hodnotenie rizík podvodov a zavedenie účinných a primeraných opatrení na boj proti podvodom prostredníctvom akčného plánu (v prípade, že čisté riziko po zohľadnení opatrení je významné alebo kritické), predstavujú kľúčové súčasti programu alebo stratégie MH SR na boj proti podvodom.

3. správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom, alebo
4. správny delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 eur.

Zodpovednosti na úrovni MH SR

Na úrovni MH SR bola zodpovednosť za riadenie rizík podvodov delegovaná na riadiacich zamestnancov odborov/útvarov, ktoré vykonávajú činnosti v rámci kľúčových procesov identifikovaných ako rizikové (posudzovanie projektov, implementácia a kontrola projektov, platby na úrovni prijímateľov), ako aj riadiacich zamestnancov ďalších odborov/útvarov zodpovedných za riadenie a vykonávanie príslušnej časti Programu Slovensko. Ide najmä o zodpovednosť za:

- vykonávanie pravidelného prehľadného rizík podvodov v rámci jednotlivých kľúčových procesov identifikovaných v katalógu rizík podvodov – **odbor posudzovania projektov a koordinácie, odbor implementácie projektov, platobná jednotka;**
- koordináciu riadenia rizík podvodov a vytvorenie účinnej politiky boja proti podvodom – **odbor riadenia operačných programov a metodiky;**
- zabezpečenie, aby MH SR na základe výsledkov zisťovania, identifikácie, analýzy, posúdenia a vyhodnotenia korupčných rizík a protikorupčných opatrení, predložených jednotlivými útvarmi MH SR vypracovalo Zoznam korupčných rizík MH SR a protikorupčné opatrenia zapracovalo do Protikorupčného programu MH SR (ďalej len „PKP MH SR“) – **odbor kontroly a prevencie korupcie.**

Vlastníci procesov, zamestnanci podieľajúci sa na kľúčových procesoch, sú zodpovední za riadenie rizík podvodov a akčných plánov (identifikovaných v rámci katalógu rizík podvodov, ak čisté riziko po zohľadnení opatrení je významné alebo kritické), najmä za:

- zabezpečenie, aby existoval zodpovedajúci systém vnútornej kontroly v oblasti ich pôsobnosti,
- predchádzanie podvodom a ich odhaľovanie,
- zaistenie náležitej starostlivosti a vykonávanie preventívnych opatrení v prípade podozrenia z podvodu,
- prijímanie nápravných opatrení vrátane prípadných sankcií, ak sú potrebné,
- zabezpečenie odbornej prípravy a zvyšovanie povedomia zamestnancov v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ.

Ohlasovanie podvodov

MH SR má zavedený systém oznamovania podvodov a podozrení z korupcie a inej protispoločenskej činnosti, a to interne aj externe vrátane Európskemu úradu pre boj proti podvodom:

- **podávanie oznámení o protispoločenskej činnosti** je možné **písomne, elektronicky** nepretržite prostredníctvom protikorupčnej linky – e-mailová adresa: oznamenie@mhsr.sk, ktorá je zverejnená na intranete a na webovom sídle MH SR (vrátane info a postupov) na adrese: <https://www.mhsr.sk/ministerstvo/prevenicia-korupcie/protikorupcna-linka>, **ústne a anonymne**; ďalej **oznámenie možno podať aj externými kanálmi**, resp. prostredníctvom orgánu príslušného na prijatie oznámenia podľa § 2 písm. g) zákona č. 54/2019 Z. z.;

Spolufinancovaný
Európskou úniou

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- **anonymné, resp. neanonymné²** nahlasovanie korupcie cez antikorupčnú linku zriadenú Úradom vlády SR uvedenú na <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/antikorupcna-linka/> alebo písomným podaním na e-mailovú adresu: bpk@vlada.gov.sk; na stránke <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kam-oznamit-korupciu/> sú uvedené aj ďalšie kontakty, na ktoré je možné nahlásiť podozrenie z korupcie;
- **anonymné, resp. neanonymné³** nahlasovanie podozrení z nezrovnalostí na e-mailovú adresu zriadenú Úradom vlády SR - nezrovnalosti@vlada.gov.sk (potrebné náležitosti zasielaného podnetu sú uvedené na webovom sídle: <https://www.olaf.vlada.gov.sk/nahlasovanie-podozreni-z-nezrovnalosti-pri-cerpani-prostriedkov-eu/>);
- **neanonymné nahlasovanie⁴** podozrení z trestných činov (najmä podozrení z podvodu v zmysle Dohovoru⁵) alebo inej nezákonnej činnosti, s dopadom na finančné prostriedky EÚ a SR na e-mailovú adresu: infoirg@minv.sk zriadenú Prezidiom policajného zboru, pracovisko Národná protikorupčná jednotka v spolupráci s OCKÚ OLAF;
- **anonymné** nahlasovanie podozrení z podvodov a nezrovnalostí s dopadom na finančné prostriedky EÚ na OLAF https://fns.olaf.europa.eu/main_sk.htm.

O podozreniach z podvodu alebo korupcie môže ktokoľvek informovať európsky OLAF.

Všeobecné pravidlo pri oznamovaní podozrenia z podvodu alebo korupcie je:

„Čím včasnejšie a konkrétnejšie informácie sú, tým lepšie“.

Zároveň by sa mali predložiť aj všetky dostupné dokumenty na podloženie informácií. OLAF možno kontaktovať vo všetkých úradných jazykoch prostredníctvom rôznych kanálov.

Všeobecné kontaktné údaje (telefónne čísla, poštová adresa, webové formuláre) sú zverejnené na: https://ec.europa.eu/anti-fraud/contacts/general-contacts_sk.

Všetky oznámenia sa budú riešiť v najprísnejšej tajnosti a v súlade legislatívou SR a EÚ v oblasti ochrany osobných údajov a ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti (zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, nariadenie EP a Rady (EÚ) 2018/1725 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES, zákon č. 54/2019 Z. z.).

Postupy pri identifikovaní podvodného konania

- V prípade podozrenia z korupcie a inej protispoločenskej činnosti fyzickej osoby, ktorá je v pracovnoprávnom vzťahu alebo v inom obdobnom vzťahu s MH SR a vybranou právnickou osobou v pôsobnosti MH SR - zamestnanci v pracovnom právnom vzťahu alebo v inom obdobnom vzťahu s MH SR a vybranou právnickou osobou v pôsobnosti MH SR majú možnosť bezpečne, s dôverou a bez obáv z postihu oznámiť akúkoľvek protispoločenskú činnosť, s ktorou sa stretnú pri výkone pracovných činností zodpovednej osobe, ktorá plní úlohy zamestnávateľa podľa § 10 odsekov 5 až 8 a § 11 ods. 1 zákona č. 54/2019 Z. z., t. j. pri podávaní, prijímaní, preverovaní

² Forma nahlasovania podozrenia môže byť anonymná aj neanonymná v závislosti od toho, či chce byť ohlasovateľ informovaný o výsledku prešetrenia. Ak áno, uvedie svoje kontaktné údaje (meno, priezvisko, adresa, telefón, prípadne e-mailová adresa - v súlade s pokynmi uvedenými na webovom sídle Úradu vlády SR).

³ Forma nahlasovania potenciálneho rizika môže byť anonymná aj neanonymná v závislosti od možnosti identifikácie ohlasovateľa na základe e-mailovej adresy.

⁴ Forma nahlasovania je neanonymná, nakoľko jednou z informácií, ktoré má zasielaný podnet z dôvodu eliminácie neopodstatnených, resp. neoveriteľných podnetov obsahovať, je kontakt na osobu, ktorá podozrenie z nezrovnalosti identifikovala.

⁵ Dohovor o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev vypracovaný na základe článku K. 3 Zmluvy o Európskej únii.

Spolufinancovaný
Európskou úniou

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

a evidovaní oznámení súvisiacich s protispoločenskou činnosťou na MH SR a vo vzťahu k vybraným právnickým osobám v pôsobnosti MH SR. Zodpovedná osoba v prípade potvrdenia podozrenia zabezpečí písomné oznámenie tejto skutočnosti orgánom činným v trestnom konaní (napr. Generálna prokuratúra SR, Prezídium policajného zboru).

- Zamestnanci MH SR v rámci kontroly projektov zohľadňujú rizikové indikátory (tzv. „red flags“), ktorých výskyt môže upozorňovať na protiprávne konanie.
- MH SR je povinný zabezpečiť zaevidovanie a nápravu všetkých zistených nedostatkov alebo nezrovnalostí.
- MH SR v rámci čiastkového vyhlásenia riadiaceho subjektu podáva informácie o tom, či v rámci vykonaných auditov boli/neboli zistené porušenia týkajúce sa podvodu, korupcie alebo konfliktu záujmov. V prípade, ak porušenia boli zistené, MH SR ich identifikuje a prijme primerané opatrenia.

Opatrenia proti podvodom

MH SR zaviedlo primerané opatrenia proti podvodom na základe dôkladného hodnotenia rizík podvodov. Na zisťovanie rizikových operácií používa aj IT nástroje (napr. ARACHNE) a zabezpečuje, aby si zamestnanci boli vedomí rizík protispoločenského konania a absolvovali odborné vzdelávanie v tejto oblasti.

MH SR dôrazne a promptne skúma všetky prípady podozrení z podvodu a prípady skutočných podvodov, aby v prípade potreby zlepšilo vnútorný systém riadenia a kontroly. Hodnotenie rizík podvodov sa vykonáva zväčša na ročnej báze a nástroj pokrýva pravdepodobnosť a dopad špecifických a bežne známych rizík podvodu, ktoré sa dotýkajú troch kľúčových oblastí:

- Posudzovanie projektov
- Implementácia a kontrola projektov
- Platby na úrovni prijímateľov

MH SR po vykonaní analýzy a prehodnotenia Zoznamu korupčných rizík MH SR vypracovalo PKP MH SR v súlade s Protikorupčnou politikou SR, ktorý pravidelne aktualizuje každoročne do 30. júna za predchádzajúci kalendárny rok a aktuálne znenie PKP MH SR zverejňuje na webovom sídle MH SR na adrese: <https://www.mhsr.sk/ministerstvo/prevencia-korupcie>.

Adresáti tohto PKP MH SR sú všetci zamestnanci MH SR a jeho účelom je poskytnúť im súbor konkrétnych krokov na predchádzanie korupcii, najmä prostredníctvom protikorupčného vzdelávania v oblasti prevencie korupcie a ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti formou e-learningu, riadenia korupčných rizík a zmenšovania priestoru na ich vznik a existenciu.

K zlepšeniu kultúry MH SR prispievajú aj nastavené vnútorné systémy oznamovania korupcie a inej protispoločenskej činnosti, ktoré nabádajú k zodpovednému prístupu zamestnancov, povzbudzujú ich k tomu, aby na také prípady upozorňovali a oznamovali nekalé praktiky, čím prispievajú k tomu, že sa na MH SR viac korupcia netoleruje a je postavená mimo spoločenskú normu, t. j. Interný systém oznamovania podozrení z protispoločenskej činnosti.

Záver

Podvod sa môže prejavovať mnohými spôsobmi. **MH SR uplatňuje politiku nulovej tolerance voči podvodom** a má zavedený spoľahlivý systém kontroly, ktorý je navrhnutý tak, aby sa v najväčšej možnej miere predchádzalo podvodom a aby sa zabezpečilo ich odhalenie a náprava dôsledkov v prípade, že k nim dôjde.